

झारखण्ड शैक्षिक अनुसंधान एवं प्रशिक्षण परिषद्, राँची

प्रथम सावधिक परीक्षा 2021-2022 माडल प्रश्नपत्र सेट - 1

कक्षा - 9 विषय - संस्कृत समय - 1 घंटा 30 मिनट पूर्णांक - 40

खण्ड 'क' - 'अपठित अवबोधनम्'

निर्देश: - अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रदत्त प्रश्नानां उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत -

आदिकाव्यं रामायणं मम प्रिय पुस्तकम्। भगवतो मर्यादा- पुरुषोत्तमस्य श्री रामचन्द्रस्य पावनं चरित्रं रामायणे प्राप्यते। आदिकविः वाल्मीकिः अस्य लेखकः आसीत्। तस्य रचना 'आदिकाव्यम्' इति वेदविदुषां मतम् रामायणम् अनुष्टुप् छन्दसि लिखितम्। रामायणे श्लोकसंख्या चतुर्विंशति सहस्रम् वर्तते। देवर्षि नारदस्य प्रेरणया ब्रह्मणः वचनेन च आदिकविना इदं काव्यं विरचितम्। अस्मिन् काव्ये सप्तकाण्डानि विद्यन्ते।

1. रामायणे कस्य चरित्रं प्राप्यते ?

(क) नारदस्य (ख) लेखकस्य

(ग) श्री रामचन्द्रस्य (घ) हंसस्य

2. रामायणस्य लेखकः कः आसीत् ?

(क) रविन्द्रः (ख) साकेतः

(ग) तुलसीदासः (घ) वाल्मीकिः

3. रामायणं कस्मिन् छन्दसि लिखितम् ?

(क) अनुष्टुप् (ख) इन्द्रवज्रा

(ग) शार्दूलविक्रीडितम् (घ) वंशस्थ

4. 'रचनाकारः' इति पदस्य किं पर्यायवाचीपदम् अत्र प्रयुक्तम् ?

(क) कविः (ख) लेखकः

(ग) रचयिता (घ) ग्रन्थकारः

5. 'छन्दसि' इति पदे का विभक्तिः अस्ति ?

[क] सप्तमी (ख) षष्ठी (ग) पंचमी (घ) चतुर्थी

खण्ड 'क' - 'पठित अवबोधनम्'

निर्देश: - अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत -

6. कविः वीणापाणिं किं वादयितुं कथयति ?

[क] वंशीम् [ख] वीणाम् [ग] ढोलकम् [घ] करतालम्

7. वसन्ते कीदृशाः रसालाः लसन्ति ?

[क] नीरसाः [ख] सरसाः [ग] हरिताः [घ] रक्ताः

8. 'सरस्वती' इति पदस्य समानार्थकं पदं किम् ?
[क] तीरे [ख] अलीनाम् [ग] वाणी [घ] रसालः
9. 'तटे' इति पदे का विभक्ति प्रयुक्ता ?
[क] तृतीया [ख] सप्तमी [ग] षष्ठी [घ] प्रथमा
10. 'नीरसः' इति पदस्य विलोमपदं किम् ?
[क] प्राचीनम् [ख] शीघ्रम् [ग] सरसः [घ] शेमुषी
11. बालिकया पूर्वं किं न दृष्टं आसीत् ?
[क] स्वर्णकाकम् [ख] स्वर्णमयूरम् [ग] स्वर्णमृगम् [घ] स्वर्णपत्रम्
12. बालिका वृक्षस्य उपरि किं दृष्ट्वा आश्चर्यचकिता अभवत् ?
[क] फलानि [ख] पुष्पाणि [ग] प्रासादः [घ] पत्राणि
13. प्रथमाबालिका केन सोपानेन स्वर्णभवनम् आसदात् ?
[क] ताम्रसोपानेन [ख] काष्ठसोपानेन [ग] रजतसोपानेन [घ] स्वर्णसोपानेन
14. गर्विता बालिका कीदृशः स्थाल्याः चयनम् अकरोत् ?
[क] स्वर्णस्थाल्याः [ख] रजतस्थाल्याः [ग] ताम्रस्थाल्याः [घ] कांस्यस्थाल्याः
15. लुब्धया बालिकया कस्य फलं प्राप्तम् ?
[क] परिश्रमस्य [ख] पापस्य [ग] ज्ञानस्य [घ] लोभस्य
16. मल्लिका पूजार्थं कुत्र गच्छति ?
[क] देवघर मन्दिरम् [ख] काशीविश्वनाथ मन्दिरम् [ग] मथुरा [घ] द्वारका
17. उमायाः पितामहेन कतिसेटकमितं दुग्धं अपेक्ष्यते स्म ?
[क] शतसेटक [ख] त्रिंशतसेटक [ग] पञ्चशतसेटक [घ] पञ्चाशतसेटक
18. नन्दिन्याः पादप्रहारैः कः रक्तरञ्जितः अभवत् ?
[क] मोहनः [ख] चन्दनः [ग] नन्दिनी [घ] मल्लिका
19. घटमूल्यार्थं मल्लिका किं दातुं प्रयतते ?
[क] रुप्यकानि [ख] धान्यम् [ग] स्वाभूषणम् [घ] न किञ्चिदपि
20. धेनोः नाम किम् आसीत् ?
[क] कामधेनु [ख] नन्दिनी [ग] मल्लिका [घ] सुरभि

खण्ड 'ग' - 'अनुप्रयुक्त व्याकरणम्'

निर्देशः - अधोलिखितेषु वर्णेषु/पदेषु वर्णसंयोजनं वर्णवियोजनं वा प्रदत्तविकल्पेभ्यः उचितं विकल्पं चित्वा लिखत -

21. प् + आ + ठ् + अ + श् + आ + ल् + आ =

[क] पाठशाला [ख] पाठशालाः [ग] पठशाला [घ] पीठशाला

22. क् + ष् + अ + त् + र् + इ + य् + अ =

[क] छत्रिय [ख] क्षत्रीय [ग] क्षत्रिय [घ] क्षात्रिय

23. आशीर्वाद =

[क] आ + श् + ई + र् + अ + व् + आ + द् + अ

[ख] अ + आ + श् + ई + र् + व् + आ + द् + अ

[ग] आ + श् + ई + र् + व् + आ + द् + अ

[घ] आ + श् + इ + र् + अ + व् + आ + द् + अ

24. राष्ट्रीयता =

[क] र् + आ + ष् + ट् + र् + ई + य् + अ + त् + आ

[ख] र् + आ + ष् + ट् + र् + इ + य् + अ + त् + आ

[ग] र् + अ + ष् + ट् + र् + ई + य् + अ + त् + आ

[घ] र् + आ + ष् + ट् + र् + ई + य् + अ + त् + अ

25. क् + ष् + अ + म् + आ =

(क) कषमा (ख) छमा (ग) क्षमा (घ) कषक्षमा।

निर्देशः – अधोलिखितानां रेखाङ्कितपदानां सन्धिं/ विच्छेदं वा विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत –

26. त्वं यथोचितम् प्रयासं कुरु ।

[क] यथा+उचितम् [ख] यथो+चितम् [ग] यथोचित+म् [घ] य+थोचितम्

27. शारदा सर्वदा अस्माकं सन्निधिं वसेत् ।

[क] सत्+निधिम् [ख] सन्+निधिम् [ग] सन्नि+धिम् [घ] सत्नी+धिम्

28. हरिम् + वन्दे ।

[क] हरवन्दे [ख] हरिवन्दे [ग] हरीवन्दे [घ] हरावन्दे

29. मुनये नमः।

[क] मुनि + ए [ख] मु + नये [ग] मुनौ + ए [घ] मुने + ए

30. शिवास्ते सन्तु पन्थानः।

[क] शिव + आस्ते [ख] शिवाः + आस्ते [ग] शिवाः + ते [घ] शि + वास्ते

निर्देशः – अधोलिखितानां शब्दरूपाणाम्/धातुरूपाणाम् उचितरूपाणि विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत –

31. 'बालक' इति शब्दस्य तृतीया एकवचने किं रूपं भविष्यति ?

[क] बालकेन् [ख] बालकेन [ग] बालकेण [घ] बालकाय

32. 'रमा' इति शब्दस्य द्वितीया एकवचने किं रूपं भविष्यति ?

[क] रमा [ख] रमाम् [ग] रमे [घ] रमया

33. 'मुनि' इति शब्दस्य तृतीया एकवचने किं रूपं भविष्यति ?

[क] मुन्या [ख] मुनिना [ग] मुनये [घ] मुनिम्

34. 'पठ्' धातोः [परस्मैपदी] लट्लकारे प्रथमपुरुष बहुवचने किं रूपं भविष्यति?

[क] पठति [ख] पठसि [ग] पठन्ति [घ] पठामः

35. 'सेव्' धातोः [आत्मनेपदी] लट्लकारे प्रथमपुरुष एकवचने किं रूपं भविष्यति?

[क] सेवति [ख] सेवसे [ग] सेवेते [घ] सेवते

निर्देशः – अधोलिखितानां रेखाङ्कितपदानां प्रकृति-प्रत्ययं संयोज्य विभज्य वा उचितम् उत्तरं विकल्पेभ्यः

चित्वा लिखत –

36. मोहनः जलं पातुम् इच्छति ।

[क] पा + क्त्वा [ख] पिब् + तुमुन् [ग] पातु + म् [घ] पा + तुमुन्

37. सः पठ् + क्त्वा गृहं गमिष्यति ।

[क] पाठयित्वा [ख] पाठित्वा [ग] पठित्वा [घ] पठितुम्

38. सीता पुस्तकानि आ + नी + ल्यप् पठति ।

[क] आगत्य [ख] आदाय [ग] आनीत्वा [घ] आनीय

39. हसन्ती बालिका अवदत् ?

[क] हस्+तुमुन् [ख] हस्+शानच् [ग] हस्+शतृ [घ] हस्+क्त्वा

40. मोहनः रामायणं पठितवान् ।

(क) पठ् +क्त (ख) पठ् +क्तवतु (ग) पठ् +शतृ (घ) पठ्+ शानच्
